

a házara okvetlen járul szomorú követke-
zések.

Midőn mi e lehetőségekről szólunk, nem
a jelen idő aggályai fognak el, mert egyfelől
van a megyék mai elemeiben is annyi hig-
gadtság, hogy igen érzik, mit kockázta-
nának ma még élesebb conflictusok elő-
idézésével, de később megerősödés az
időben a parlamentarismus, s gyengülvén az
aggodalom, a dolgok természetében fekszik
a törekvés, mind a központi kormány mind
a megyék részéről, a hatalom gyakorlatának
összegéből minél nyomadékosabb osztalékot
elsajátítani.

A felelős kormány természetesen
minél szabadabb kezet s több engedelmes-
séget, a megyék minél nyomadékosabb el-
lensúlyozást s kevesebb engedelmisséget
keresendnek. Ez a hatalom harcra mindig
és mindenütt.

A kik a megyék renitentialis szívóssá-
gát a régi gyakorlatból ismerik, azok mér-
hetik meg, mennyire lehet szigorú rendezés
nélkül ellenkező, vagy éppen ellenszegülő
megyékkel a kormányzat gépezetének moz-
gogni, nem mondjuk rendszeresen működni
az országban.

Ismerünk saját tapasztalásunkból me-
gyét, mely a törvényt, mely nem volt inyére,
soha sem hajtotta végre. 1825-ben rendelte
a törvény az urbéri fundus összeírását, 1832-
ben az urbéri telken lakó nemesek adókü-
telezettségét. Még 1847-ben ezek összeírás-
ának sürgetésével bajlódtunk. A megye
soha sem tagadta meg a helytartótanács
sürgetéseire, de tett róla, hogy soha se tör-
ténjék meg. Így érte 1848.

Szóval míg egyfelől a parlamentáris kor-
mányt befogadtuk és meghonosítanunk kell
intézményeink összegében, fel kell észte-
nünk a megerendszert is, azonban oly szer-
vezettel, mely lehetőleg mindkét intézmény
életképes működését biztosítva, az egymás-
sali összeütközés és komolyabb viszályok
lehetőségét kikerültesse.

S ez nem csekély feladat, különösen pe-
dig egy körülmény által válik nehézzé, az
által t. i. hogy a választások a kerületek
által történvén. ezek s a megye nem egy-
tüstülett, következésképpen igen lehetséges nem-
csak, de tény is, hogy szellemben ellenkező
irányt követhetnek. Például a mult ország-
gyűlésen is egy megye közgyűléséből bizal-
mat szavazott Deákna a képviselők 7/8-
a ellen szavazott.

Igy lehetséges, hogy a többség kormánya
másképp alakul, mint a megyék többsége.

Minél nagyobb mérvben áll fenn ezen
szakadás lehetősége, annál inkább ki va-
gyunk téve a parlamentaris kormány és me-
gyék közti conflictusok veszélyeinek.

S erről most jó gondoskodni s ezt ki-
kerülni.

De a megbomlott kapcsolat után csak
ugy várhatunk az intézmények közt békés
fejlődést, ha bírjuk azokat az adott körü-
lmények közt is szorosabb kapcsolatba
hozni, s egymásra a kölcsönhatást is-
mét helyreállítani.

Találni kell módot, hogy a megyék a
törvényhozásra nyomadékosan befolyas-
sanak, akkor a kormányalakításánál ismét
factorkká válnak.

És találni kell módot, hogy a kormány
is erősítessék a megyékben.

E kölcsönhatásban, ezen egymásrai be-
folyásban rejlik a békés coexistencia
titka is.

Közgazdasági Statistika.

A szénszállítás tarifái.

I.

Gazdasági életünk minden oldalán annyi nagy-
jelentőségű kérdés merül fel naponként, hogy nincs
alkalmunk olvasónkat minden egyes mozzanat
iránt kellően tájékoztatni. Törekvünk azonban
amennyire lehet a nevezetesebb s főképp a nemzeti
jólét alapjaira vonatkozó egyes tünetnyelvények és je-
lenségekről kimerítő képet nyújtani.

A közgazdaság egyik alapvetélei a termelési
költségeket amennyire lehet a legkisebb összegekre
szorítani; mert a termelési költségek a kész árut
megdrágítják s így a keresletet csökkentik. A ter-
melésnél, főképp az ipar productiójánál a készén
egyik nélkülözhetetlen közeg; a fával fűtés mellett
ki nem állhatjuk mi s ki nem állhatják az ausztriai
tartományok az olesó készénnel termelő Angolor-
szág, Belgium stb. versenyét.

És az ausztriai és Magyarországi pályákon
a készén szállítási méreg drága, s ez a különben is
még sokhelyütt egészen hiányzó készén az ipar-
nál való alkalmazásától egészen elszorítja.

Közüljük ime az ausztriai és magyarországi
pályák szállítási díjait a készénre nézve:

Az északi pályán a mázsa után
5 mérföldre 7.₅₀ kr., 10 mérf. 14.₀₀; 15 m. 20.₀₀ kr.,

20 m. 25.₀₀ kr., 25 m. 29 kr., 30 m. 31.₂₀ kr.; 35 m.
32.₂₀ kr., 40 m. 36 kr., 45 m. 40.₅₀ kr., 50 m. 45 kr.;
55 m. 49.₅₀ kr. a vitelbér.

Az államvaspályán és pedig Oraviczá-
tól a mázsa készén után 5 mérföldre 10 kr., 10 m.
18 kr., 15 m. 25., 20 m. 32 kr., 25 m. 34.₅₀ kr. 30 m.
39., 35 m. 42 kr., 40 m. 48 kr., 45 m. 54 kr., 50 m.
57 kr., 60 m. 62.₅₀ kr., 65 m. 67.₃₀ kr., 70 m. 72.₃₀ kr.,
75 m. 77.₃₀ kr., 80 m. 82.₃₀ kr., 85 m. 87.₃₀ kr. Kö-
bányától 5 mérföldre 9.₂₇ kr., 10 m. 15.₄₅ kr., 15 m.
23 kr., 20 m. 27.₃₁ kr., 25 m. 33 kr., 30 m. 40 kr.
35 m. 44 kr., 40 m. 49 kr., 50 m. 52.₅₀, 55 m. 57.₃₀
kr.; Mareheggtől 20 mérföldre 32 kr., 25 m. 36 kr.,
30 m. 39 kr., 35 m. 42 kr., 40 m. 50 kr., 50 m. 51.₆₀
kr., 55 m. 56.₆₀ kr., 60 m. 62.₃₀ kr., 65 m. 67.₃₀ kr.,
70 m. 72.₃₀ kr., 75 m. 77.₃₀ kr. 80 m. 82.₃₀ kr. 85 m.
87.₃₀ kr. Aussigtől 5 m. 6 kr., 10 m. 12 kr., 15 m.
16 kr., 20 m. 20.₅₀ kr., 25 m. 25 kr., 30 m. 28.₅₀ kr.,
35 m. 33.₁₀ kr., 40 m. 37.₆₀ kr., 45 m. 43.₁₀ kr., 45 m.
46.₆₀ kr. Kralupctól 5 m. 7 kr., 10 m. 12 kr., 15 m.
18.₅₀ kr., 20 m. 20.₅₀ kr., 25 m. 25.₅₀ kr., 30 m. 28.₆₀
kr., 35 m. 33.₁₀ kr., 40 m. 37.₆₀ kr. Pardubitztól
Prágafelé 5 m. 10 kr., 15 m. 13 kr., 20 m. 15 kr.
Brünn vagy Olmütz felé 5 m. 9 kr., 10 m. 17., 20
m. 21 kr.

A délészaki üsszeköttetési pá-
lyán egy mázsa után 5 mérföldre 10 kr.
10 m. 12.₅₀ kr., 15 m. 17 kr., 20 m. 20 kr.

A gácsországi Károly Lajos pá-
lyán 5 m. 9.₄₀ kr., 10 m. 13.₀₀; 15 m. 18.₀₀ kr., 20
m. 22.₅₀ kr., 25 m. 27.₅₀ kr., 30 m. 32.₅₀ kr., 35 m.,
38, 40 m. 43 kr., 45 m. 46.₃₀ kr.

A tiszai pályán 5 m. 8 kr., 10 m. 12 kr.,
15 m. 17 kr., 20 m. 18 kr., 25 m. 22 kr., 30 m. 26
kr., 35 m. 30 kr., 40 m. 34 kr., 45 m. 38 kr., 50 m.
42 kr., 60 m. 54 kr.

Kiválasztottuk a főbb pályákat, s látni lehet,
hogy bizony habár nagyon is változatosak a tarifák
tételük, különös olesóssággal nemcsak, hanem el-
lenkezőleg igen magas szállítási ártekekkel talál-
kozunk.

Általában ha valamennyi Ausztria vaspálya
ártekeit vesszük, következő átlagokat kapjuk 5
mérföldre 8.₂₉ kr., 10 m. 13.₂₅, 15 m. 17.₅₀, 20 m.
22.₀₈ kr., 25 m. 26.₂₀ kr., 30 m. 28.₅ kr., 35 m. 32.₄₀
kr., 40 m. 35.₇₅ kr., 45 m. 38.₄₃ kr., 50 m. 42.₀₆ kr.,
55 m. 46.₂₆ kr., 60 m. 48.₃₇ kr., 65 m. 51.₃₇ kr., 70 m.
54.₆₆ kr., 75 m. 58.₀₅ kr., 80 m. 61.₈₁ kr., 85 m. 55.₃₁
kr., a tarifák egy mázsa után.

Nem akarjuk most Belgium vagy Angolország
ártekeit az ausztriai ártekekkel egybevetni, han-
nem egyszerűen törzsországaink, a német vámege-
let tételeit igatjuk ide, melyek szerint egy egy-
máza készén után a szállítási bér 5 mérföldre
5.₁₅ kr., 10 m. 8.₇₅ kr., 15 m. 11.₅₄ kr., 20 m. 13.₃₃ kr.,
25 m. 16.₅₃ kr., 30 m. 18.₃₈ kr., 35 m. 21.₄₆ kr., 40 m.
22.₇₇ kr., 45 m. 24.₉₁ kr., 50 m. 27.₃₈ kr., 60 m. 32.₂₁
kr., 70 m. 34.₅₆ kr., 80 m. 37.₆₁ kr.

Tehát ha ezeket az előbbivel összehasonlítjuk
ugy az ausztriai vaspályákon a szállítási tételek
5 mérföldre 59% 10 m. 55, 15 m. 51 20 m. 64,
25 m. 59, 30 m. 52, 40 m. 48, 45 m. 58, 50 m. 52,
60 m. 50, 70 m. 59, 80 m. 64% kal drágábbak mint
a német vámegelet vaspályáin.

Ha már most már körülményt nem is veszünk
tekintetbe, ugy mindennek a készén már csak a
szállítás drágább voltánál fogva is legalább 59%
tel többre kerül, mint a német vámegeletben: azaz
iparunknál a fűtőanyag még ott is, hol a tüzelőszere-
a drágább fa helyett készén legalább 50% kal
többet tesz ki, mint termelési költség nálunk.

A készénnek ily megdrágítása ellen méltán
panaszkodott a mult év végéig Sigi gözmozdony
gyártó tulajdonos és a Reichstagtól legalább azt ki-
vánta, hogy a nagyobb szállítmányoknál, pl. egész
koocsirkamánynál (volle Wagenladung) mérsékel-
tessék a szállítási ár, mint ez pl. a gabna vagy
liszténel is szokásos.

Sigi azonban aligha látja vala agitatójának
eredményét, hahogy az időjárás nem jó segítségére.
Az idei tél folytán ugyanis a nagyobb hó esés kö-
vetkeztében megakadt közlekedés, valamint a na-
gyobb mennyiségben külföldre szállított gabna
küldemények miatt Bécs városában készén-szük-
séglet támadt, a melyet annál kevésbbé lehetett
hirtelen elhárítani, mert éppen a nagy hóomlás
folytán Bécsesél a közlekedés egészen megszakadt.

Nem kellett egyéb Sigi és társainak, ügyesen
felhasználták a körülményt monstrepeliót készít-
tetnek, Bécs-városba minden szögletén nagyszerű
falragaszok szőlítják fel a város minden lakóját,
írják alá a petitiót, különben a vaspályák drága-
sága folytán keletkezett készén hiány megszűn-
ni soha sem fog.

A zaj felhatott a miniszterium palotájáig. Ple-
ner azonnal enqueti bizottságot hív össze, és ja-
nuár 20. a bizottság összetelt tanakodni a vasuti
tarifák mikénti szabályozása felett. A tanácskoz-
mányban Skene, Stamm, Perger, Lohninger, Figuly,
Groso (Reichenberg) Proskowetz képviselők s má-
sok vettek részt.

Mindenekelőtt a vezérelek állapították meg,
melyek szerint a vasuti tarifák szabályozandók,
azután a nevezett képviselők bizottságá alá-
kultak, s mindegyik a birodalom vaspályái közül

egyik pályá tarifáit fogja szabályozni, illetőleg a
tariffa szabályozásra javaslatot készíteni.

Eddig a tények. A dolog közgazdasági olda-
lát illetőleg a jövő számban.

Levelezések.

Kassa, jan. 27. 1868.

Tegnap tartá a szeptember havi nagy választó
káptalanban rendtársai szeretete által csaknem
egyhangulag első helyen jelölt, s október 20-án
legkegyelmesebben kinevezett jászóvári prémontrei
prépost s praelatus, méltóságos s főtiszteltü
Kacziniczky Viktor ur, nagyszámu egy-
házi és világi közönség tömeges részvéte mellett
préposti székebe ünnepélyes beiktatását Jászón.

Mellözöm a fényes, nagyszerű s maga nemé-
ben vidékünkön páratlan ünnepély részleteinek
körülményes leírását, mely egy-két nap alatt, mint
értesültem, ugy is olvasható lesz a testvérlapok
hasábjainak valamelyikén; a beiktató püspök, Da-
nielik János ő méltóságának magyar nyelven
előadott remek beszédét, a beiktatott prépostnak
minden gondolatja s szavában szeretetet lehellő
színtől az örökre kedves anyanyelven
mondott választát; a csaknem 300-at meghaladt
s minden osztályt s rangot képviselt vendégközörsz
példás renddel lefolyt örömlakomáját; s az ez alatt
ösi szokás szerint egymást követett s mindmeg-
annyi különböző szempontokból kiindult remek
pohárköszöntéseket; a magyar s latin nyelven
szerkesztett szép alkalmi beszédeket; a népünne-
pélyt, kiilágítást, tűzijátékok stb., — csak azt em-
litem fel, hogy e prépostbeiktatási ünnepély nem-
csak a jászóvári prémontrei rend, ez ünnepély
hősei rokonai, barátai s nagyszámu tisztelőinek,
hanem egyszerűen azon eszmének is a szívek s
lelkükbe való beiktatása s diadalünnepe volt,
melyért e lapok az alkotmányos szabadság haj-
nalhasadtától fogva annyi férfias higgadság s
elzántsággal, annyi szilárd akarattal, oly sok jó
indulat s az ügy iránt oly lángoló szeretettel küz-
denek.

Igen. A prémontrei rend hétszázados
joga, melynek erejénél fogva — normalis s nem
abnormis állapotot értek — egy idegen hatalom
s befolyástól nem korlátozva, önmaga s a b a d o n
választja fejévé azt, ki a sok között legjob-
ban szeret, kiben a közbizodalom minden oldalról
összpontosul, kitől a vallás-erkölcs s tudomány
felvirágoztatását várja, egy szóval kit a bár fényes
de roppant felelősséggel járó munkakör s állás be-
töltésére legalkalmasabbnak vél, ismétlem, e jog
s főleg gyakorlata helyes, szerencsés s a közöha-
jal találkozó eredményének ez alkalmalmi dia-
dalünnepe; alkalmat szolgáltatott ugy az egyhá-
ziak, mint a nagy számmal egybegyűlt világi
katholikusok részéről, a korszerű eszme iránt
a legnagyobb érdeklődést, az ügy iránt a legme-
legebb részvétet, legbensőbb ragaszkodást s lan-
goló szeretetet tanúsítva, több ízben felszólalni a
mellett, azt a discussiók s tisztázás tárgyává tévén.

Hosszra terjedne a szerkesztő ur kegyes en-
gedélyével e lapok hasábján, ugyis csak dilettáns-
kodó levelem, ha e dícső eszmének, mint annyi hő
remények tárgya — s foglalatjának fejtegetési
részleteit s árnyalatait mind felsorolnám; elég le-
gyen azt felemlítenem, hogy mindaz, ki az e lapok
által leginkább s leghelyesebb szempontokból fel-
fogott, tisztázott, s életbredésre sürgetett eszme
mellett a nagyszámu világi közönség részéről e kö-
reinkben s összejöveteleink alkalmával eddigél
szokatlan s páratlan érdeklődést látta, — tisztá-
őrömré gyuladt szívében az ügy iránti szeretet
lángja, s képzeletének világában már eleve leraj-
zolva szemléle ama szép vonások árnyalatait, me-
lyeket egy magyar kath. status s auto-
mia képe nyújtani képes lenne. De az örömeztet
csakhamar a fájdalom sajsága váltá fel: miért
kell e korszerű, eredményeiben kiszámíthatatlan
horderejt s áldást ígérő eszmének még mindig a
kegyes óhajok ködhónában vesztegelnie?

Nincs is az e szent ügy iránt érdekelteknek
mostanság öszintébb szívóhája, mint az: vajha mi-
nélőbb alkalmazhatók ez eszmére is a sz. könyv
ama szavait: „És az ige testté lön, mibennünk la-
kozik, és láttuk dícsőségét!“ És akkor teljes lesz
örömlük, oly lángoló szeretetünk, szilárd ragaszkö-
dásuk, kegyeletteljes lelkesedésük az eszme dia-
dala, a sz. ügy győzelme felett, mint a hogy a lé-
leknek, az emberi szívnek e nemes tulajdonai a
Jászón tegnap préposti székebe beiktatott főpap ő
méltóságának örömnünnepe alkalmával az ünnepély
hősének szeretet tisztelet magas személye iránt
rendtársai, rokonai, barátai s nagyszámu tisztelői-
nek részéről nyilvánultak.

Adja Isten, ugy legyen!

K. Gy. H.

Tisztelt szerkesztő ur!
Ha tudnám, hogy Lakner Endre szombathelyi
sz. széki jegyző ur soraimat olvasandhatja, megir-
nám neki röviden: Amice Drusám! szégyent tétél
férfias nevednek, midőn a „Független Lapok“-ban
kezed jegyzése Curisumként szerepelt nem rég.
Nem ismerlek, de méltóságos püspökök nevében

közölt levedeből annyit látok, hogy fiatal vagy,
lehet belőled valami. hahogy tanulni akarnál. Két-
ségbe vonom azonban tanulókonyaságodat, mert a
„Független Lapok“-ból nem akarod megtanulni
azt: hogy az igazság egyenes, nem tekervényes s
ezifra uton szokott haladni, s méltóztatik ke-
gyesen ignorálni helyett egyszerűen mondja:
tessék vigyázni a teendőkről. Drusám!
53 éves gyerek, egy falusi parasztpap szől hozzá,
s azt mondja: minden pap, aki püspökhöz fűi bi-
zodalommal nem fordul, visító hangon kiáltván:
Salva nos, perimus! ugyanannyi ellensége a ka-
tholikus ügynek. Én meg nem látam püspököt,
de mert hírből tudom, hogy buzgó pap, messziről
kiáltak hozzá: Atyám! Salva nos, perimus!!! s ha
apáink zárt ajtókkal tanácskozandak, s bedugott
fülekkel keserves jajjaink kellemetlenségétől meg-
kíméltetni kívának tovább is; nem sokára a kle-
ricalis modestia szeretetteljesen eltemeti azt az
anyaszentegyházat, a kiről írva vagyon: nec portae
inferi praevalebunt adversus eam!

Ad revidere! 1868. évi január 29 én.

R. E. plébános.

LAPSZEMLE.

A Századunk által tegnapi számunkban
említett tudósítás egyik részében a püspöki köz-
lebből folytatott értekezlet munkálatait ismerteti
fővonalaiban, másrésztben a cultusminiszter ur ezzel
ellenkező nézeteiről értesíti a közönséget.

A mint mi a tudósítás első részének világa-
iránt kénytelenek voltunk kétségünkét határozot-
tan kimondani, ugy készek vagyunk hinni, hogy a
Századunk értesítése a cultusminiszterium né-
zetei felől alappal bírhat.

Ismerünk kellene azonban a püspöki kar-
munkálatait hitelesen, hogy véleményét mondhas-
sunk a felől, mennyiben áll a cultusminiszter ur
nézete azon munkálattal ellentétben.

Mi ismételtük újra, hogy mi nem hiszünk mi-
szerint most még egyeből, mint éppen egy orszá-
gos zsinatról lehetne szó, mely országos zsinatnak
lenne éppen feladata a szervezés részleteit kidö-
gozni, szóval csak az lehetne a magyar egyházban
a constituante.

Ha a cultusminiszter ur ezen zsinatot 2/3 rész-
ben világi és pedig választáson átment tagokból
akarja, ebben nagy igazsága van s a katolikus
közvélemény bizonyosan vele tart, de nekünk ké-
telkednünk kell, hogy ebben a püspöki karral
ellentétben állana, miután az 1848-ki püspöki ér-
tekezlet állítá fel az elvet, hogy az állandó szerre-
zetben is a világiak leg alább két annyi szá-
bam képviseltesse, mint a papság, s ennek mély
és sokoldalú indokai oly világosak, hogy mi nem
hiszünk, miszerint ettől a mostani értekezlet
akart volna térni.

Azt is feltesszük a cultusminiszter urról, hogy
a törvényhozás jogát esborbitatni nem engedje. De
már azt nem hiszünk, hogy a püspöki karnak
valaha eszébe jutna a törvényhozás jogait esbor-
bitani akarni. Azonban jó lesz ilyesekben megérte-
nünk jól a kérdést.

Van minden vallásnak benső élete, melyet
érinteni a törvényhozásnak jogában nem áll. Az
állam avatkozásának korlátait megszabja a józan-
ság. Az egyház benső rendtartása, ha azok az er-
kölesiséggel s az állam cseljaival nem ellenkeznek,
a törvényhozás tárgyai nem is lehetnek.

Ilyenek körül a reformok az egyház kebelé-
be tartozók s ottan keresztülvihetők, nem pedig a
törvényhozás előtt. Az isteni tisztelet külső formái,
a bűjtök, a rubázat s számtalan más dolgok, lehet-
nek reform tárgyai az egyház kebelében, de nem
tartoznak a törvényhozás elé.

Magát a szervezetet illetőleg mind a kormány-
nak, mind a törvényhozásnak csak közvetett bea-
vatkozása lehet és közvetlen csak ha vagy az ér-
dekeltek által arra felhívatik, vagy annak érde-
mére nézve a status szempontjából jogosult ellen-
vetése volna. Máskép nekünk éppen ugy jogunkban
áll magunkat önálló k o t t a s b a l y a i n k által
rendezni, mint ezt a törvény a protestánsokra ki-
mondotta világosan.

A vallások benső életébe avatkozni sem
kormányának, sem törvényhozásnak joga nincs.

Mi végre a nevelés ügyet illeti: hazánkban
ezen ügy is felekezeti alapon fejlődött. Annait kö-
vetelhet a kormány, meenyit a többi vallásoknál
is bir, t. i. felügyeleti jogot.

A népiskolák, hol a kormány segélyére szor-
ulnak, természetesen a kormány egyenes befolyá-
sát nem is zárthatják ki.

Legfelsőbb nevelési intézetben már az élet
kötörülte a felekezetiességet és ebben a katolicusok
toleranciája ellen csak az panaszkodhatnak, ki a
tényeket tagadja.

Kár különben ezek felett, mint vita tárgyak
felett versenyezni, a törvény és abból fejtett gya-
korlat ezeket igen tisztába hozta nálunk. Csak
ahoz tartuk magunkat.

HATÓ

Kras-
sólórnólunk
rőla nekünk
juk kíméletlen
hol vést for-
minderkor a h
ime engedjük
F. hó. 22.

évnegyedes kö-
nöktele alatt,
Bécsbe ment a
számmal, de vé-
fájdalom f gta
megye tekint
csak Milankov
mondban van
mind, és ped
is a viszonyok
nyos is, hogy
hajótörést szem-
lamentaris és
többség önkén
hagyni a küz-
ha kell, a köz-
és eljárásuk h
nagyobb része
nem lehet a
mányosságot
a többségnek
magán érdek
veszedelme
zsarnokságát
ralis fegyvere
bazának csak
No de mi
megkeddetett.
képét adva a
hogy 1867. é.
4326 leány és
mek születet
rodás volt 15
mondatta, hog
26 á 15 f k,
fok, hogy az i
is jó volt,
1,144,399, gy
635,051 mázsa
ségeit levonva
felesleget ad,
egyes vidéke
Elmondotta,
a k összesze-
ségeit levonva
felesleget ad,
egyes vidéke
Elmondotta,
a k összesze-
ségeit levonva
felesleget ad,
egyes vidéke

Az a gyűlés
juk tudósítás

Kö-
tás vasárnap
oldal jelölt
szavazatot ny
ter. — Vajh
rának! de a
tránunk kell
történte lett
este bevéző
rejtő láda jó
tel lepecsétel-
ban a balold
telte a rögtön
vén ki elha
megnyugtató
telkedésnél,
egész éjjel a
urnát; köztü
élenk érdeke
dés, s alig ha
tumainak sz
zajjal toltat
kázott csapat
kell! kiál
elhangzott m
tumok folyto
geztével soká
nem — és az
itt következ
most megtíz-
kat, s a szep-
ték, személye
nem szüntek
segítségére n
egyiránt, s m
sítő szavakat
oldal egyik
nem lép.

És a lev
hőfőre virrad
elkerülhetel
gottak azonb
Szomorú, me
tekinet bizom
minden alko
jobb vagy b
gyen hasonló
gyülmösöt te
megtanulják,
rozza meg a
minősége, ne

A ma-
viselő v

HATÓSÁGI ÉLETLÜNK.

Krassó megye első érnegyed közgyűléséről szólunk e sorainkban, elmondjuk azt, a mit róla nekünk irtak, mert kötelességünknek ismerjük kíméletlenül lerántani a leplet, mindenütt a hol vést forralnak, mert szemünk előtt lobog mindenkor a haza és a nemes hazaelvűség ügye; imé engedjük szólani a tudósítót:

F. hó. 22-én vette kezdetét Krassó megye első érnegyed közgyűlése Makay Sándor alispán elnöke alatt, minthogy a főispán néhány nap előtt Bécsbe ment a delegációhoz. — Jelen voltak szép számmal, de végig nézve a jelenlévők során, hazafüli fájdalom fűtja el az embert, midőn látta, hogy a megye tekintélyes, független bírtokos osztálya csak Milankovits Györgyben és az ősz Szende Zsigmondban van képviselve. Visszavonulnak ezek mind, és pedig elég hibásan; ha kellemetlenek is a viszonyok, ha morális istápb hiányában bizonyos is, hogy az ő általuk vallott hazafüli elvek hajótörést szenvednek az érdekek és a tisztá parlamentaris és alkotmányos fogalmakkal alig bírható önkénye előtt, még sem lenne szabad ott hagyani a küzdést, hanem folytonosan harszolva, ha kell, a közönség előtt fel kellene tární nézetük és eljárásuk helytelenségét, mindaddig, míg annak nagyobb része világostra van, hogy tendenciájuk nem lehet a haza érdekében, mely az alkotmányosságát vallja és ismeri el alapjául; ez pedig a többségnek csak mert így akarom felelő magán érdekeiktől vezetett önkényét éppen úgy veszedelmesnek ismeri, mint az abszolút hatalom zsarnokságát — és ennek bebizonyítása után morális feyverekekkel taszítja azon térről, melyen a hazának csak kárára vannak.

No de mind ez nem tartozik ide — a gyűlés megkezdett. Makay leolvasá évi jelentését, hü képet adva a megyei viszonyoknak; elmondotta, hogy 1897. évben Krassó megyében 4508 fű és 4326 leány és ebből 691 törvénytelen gyermek született. Levonva a megholtakat, népszaporodás volt 1570 — beolttatott 6433 gyerek — elmondatta, hogy a legnagyobb hídveg volt november 26-án 15 fk, a legnagyobb meleg július 28-án 30 fok, hogy az időjárás kedvező volt, miért a termés jó volt, termett őszí 858,340 mérő, tavaszi 1,144,399, gyök és gumó 141,418 mérő, rét-termény 65,051 mázsa, mi a használatra szükséges mennyiség levonva, őszí 206,873 és tavaszi 31922 mérő felesleg ad, mi igen kedvező Krassóra, melynek egyes vidékei nagy részben imporra szorulnak. Elmondotta, hogy ez évben a megyei fogházának összesen 359 vendége volt, az év végével maradt feyenez 156 ebből itéletlen 70, ezen arány, az ügyészi hivatal és a bünyenyítő törvénytörvények szorgalmáról nem teszi a legbrilliansabb bizonyosságot, holott a legnagyobb tevékenység éppen e teren fejtendő ki, mert ez fejlesztheti a nép moralitását, ez által éretik és főképe a gyors eljárás által azon hatás, melyet igen sok bünyetésnél szem elől tévesztani nem lehet, és igaz marad az, hogy a legyenyebb, de a tett azonnal követő bünyetés sok esetben sokkal hatásosabb, mint a hosszabb idő után bekövetkező, bár mi draconicus bünyetés is. — Orvos törvénytörvény vizsgálat volt 623, boncolás volt 70 hullán, öngyilkos 23 — az adminisztratívális szakban 857 darabbal több folyt be, mint mult 1896 évben.

A gyűlésről holnap számunkban folytatandjuk tudósításunkat.

Kolozsvár

városában a követválasztás vasárnap délutáni 1 órakor véget ért; a jobb oldal jelöltje Nagy Péter 745, a balé Vetter 68 szavazatot nyert. Képviselőnk tehát Nagy Péter. — Vajha e jelentéssel be is zárhatnók sorunkat! de fájdalom, nem tehetjük, hanem regisztrálnunk kell oly jeleneteket, melyeknek meg nem történte lett volna legkivánatosabb. Szombaton este bevégződvén a szavazás, a szavazóedülműlákat rejtő láda jobb és baloldali részéről 5 pécsettel lepecsételtetett, s ez tudtúl is adatott; azonban a baloldali egy csapatja hangosan követelte a rügtöni kiszédést, bizalmatlanságukat fejezték ki elhalasztás esetén. — Hiába igyekezett megnyugtatóni őket pártjuk vezére, maradtak a kétkedéssnél, mely odáig ment, hogy mintegy 15-én egész éjjel a tanácsház épületében strázsáltak az urnát; köztük maradván Tisza László. Másnap élénk érdekltség kíséretében folyt a szavazatszedés, s alig haladta meg egygyel a Nagy Péter votumainak száma az összes szavazatok felét, nagy zajjal tolt a terembe egy utca-gyerekekkel tarkázott csapat, s „Le vele!” „Új választás kell!” kiáltásokkal zavarta a szavazatszedést; elhangzott minden figyelmeztetés; a hátralevő votumok folytonos zaj közt szedettek ki, minek bevégzével sokáig a tanácsház előtt lármáztak, honnan — és az elszomorító episod legsötétebb része itt következik — a többség bizodalma által csak most megtisztelt képviselő lakása felé vették utjokat, s a szepölten jellemű hazafi kapuját döngeték, személyét szítokkakkal illették, és ezt tenni mely nem szűnt meg mindaddig, míg a megtámadott segítségére nem jönnek több jobb és baloldali egyiránt, s míg a pártvezér Tisza László csendesítő szavakat nem intéz hozzájuk, s a míg a baloldal egyik tagja, Harai Viktor is erélyesen fel nem lép.

És a leverő jeleneteknek itt még nincs vége: hétfőre virradóra pár ablakbetöréssel s rá néhány elkerülhetetlen elfogatással folytatott; az elfogottak azonban tegnap már szabadon bocsáttattak. Szomorú, megdöbbentő kép! melyre fájdalommal tekint bizonyval a multvasárnap történetekre a város minden alkotmányosan érző polgára, legyen az jobb avagy baloldali. Adja is az ég, hogy ez legyen hasonló példányból az utolsó! Az e keserű éyümöcsöt termett még tltetői pedig talán csak megtanulják, hogy nem az elhíntó akaratú bántározza meg a növény nagyságát, hanem azon föld minősége, melybe a mag elvetett.

A maros-vásárhelyi képviselő választás eredményéről részletebb tudósítást vettünk, melyet jövő számunkban adunk ki. A szavazás f. hó 24 és 25-ikén ment véghez. A beadott 713 szavazatból 7 megsemmisített, Berenczey László 299, Knöplér Vilmos 200, Tobolyi Sándor 145, Szabó János 26, Veszeleyi Károly 11, Szentgyörgyi 10, Deák Farkas 6, Kossuth 2, Berezki Sándor 2 s többen egy-egy szavazatot nyertek. A szavazatok eképe megszólván f. hó 31-én új választás lesz.

INTÉZET S EGYLETEK.

— Az országos tanáregylet nevelés-oktatási szakosztálya a február 4-én tartja 3. ülését. Az ülés főtárgyai: Ney Ferencz elnök észrevételei a mult szeptemberben tartott országos igazgatói értekezletre, és a statisztikai bizottság jelentése. Miről a t. ez. tagok ezenel tudósítottanak.

— A Kisfaludy-társaság 40 aranyos pályadíját a „Mindennek van határa” jelű műnek ajánlották, a 20 aranyos jutalmat pedig a „Frithjof-monda” fordítója nyerte. Jövő évi pályázatokul kívánatnak „a bohózatos színmű elmélete” és „satyrai költemény.” A pályázatból a tagok sem záratnak ki.

— A budapesti honvédegyelet részéről f. hó. február 19-én rendezendő táncvizgalmorra vonatkozólag értesítettek ezenel a t. ez. honvédtársak, miszerint ezen táncvizgalmor jótékony célból adatván belépti jegyek csakis az illető díj befizetése mellett nyerhetők, e célra szóló meghívó jegyek pedig csakis a honvédegyeleten kívül eső egyének vagy családunk küldetnek; míg ellenben az egylethez tartozó honvédtársak, a dolog természeténél fogva hivatalosak lévén; az annak idején közzétett helyen váltott beléptijeg mellett résztvehetnek.

UJDONSÁGOK.

— Az oktatásiügyi miniszteriumban most csakugyan neki fogtak a munkások, folytonosan dolgoznak a tanodák szervezetén stb: így, többek közt biztos tudomásunk van, hogy az oktatásiügyi miniszter február 27-dikére egy izraelita gyűlést hívott össze, melyben az izraeliták előkelő férfiai résztvevőnek.

— A királyi udvarnak Budára jövelele mindinkább nyer hitelsségekben, mert nemcsak hogy a királyi palota termei már több nap óta fűtetnek, hanem az udvari cselédség néhány tagja már is Budára jött, előkészületeket teendő.

— Tisza Kálmán országgyűlési képviselő betegségéből már felültült s legközelebb Bécsbe utazik, hogy a delegációban résztvegyen.

— Kátay Mihály a Bocskaifejedelem korlátnok a neve azon 3 felvonás színműnek, melyet br. Jósika Kálmán és Thaly Elek irtak, s mely e hó 30-án először került a budai népszínházban színe. A történelemből merített szöveg, ha még némi gondra méltattnai fog, bizony érdekes színművé lehet. A szereplők közül Molnár, Várhidy és Császárné igenes személyesítettek; Jászay Mariának pedig igen fényes öltözete volt! — Ez után a „Szakálás farkas” című operette adatott, melyről csak azért teszünk említést, mert a két nő szerep más kezbebe tetették, mi a művezetőtől igen szerencsés gondolat volt; így „Sabin” szerepét Fekete Ida asszony igen sok élénkséggel és vidor kedéllyel adá, ki ez alkalommal is példaképül szolgálhatott elődjé Hetényi Antonia-nak; kinek fellépésére ellen általában aethetica szempontok miatt, óvást kell tenünk. A második szerencsés esere az volt, hogy „Vita” szerepét ez alkalommal Fűrediné erős hang és kellemes modorával énekelte.

— A fényképezéket nagy veszedelem fenyegeti, a mennyiben legközelebb az határozatotól el, hogy a műgyetemeken a fényképezést, mint a topográfia-nak hasznos segédtudomány, rendes tantárgyul vettetésék fel, s így a privat concurrensek nagy számmal fogják rontani a „gscheftet.”

— A „Pesti Naplóban” „több katolikus világi hívek” egy felszólítást intéznek a magyar püspöki karhoz, óhajdják kérvényükben, hogy a főpapság tegye ügyei körül a magyar nyelvet hivatalos nyelvülvé az eddigi latin helyett; óhajdják ezt, mint a nemzetiség megővővésének szintén egyik tényezőjét, — a panszlavisztikus ízelmek alkalmából. S hogy nem valami rendkívülit óhajtanak, hivatkozának más nemzeti egyházak példájára.

— Nagy szerencsétlenség történt tegnap Pesten. Az Árpád gőzmalom udvarán egy kútast ástak, melynél a körülötté levő föld délután 3 órakor beomlott s a 11 dolgozó egyén közül 6-ot eltemetett, 5 az omlást észrevevén, megmenekült. A fenyítő törvénytörvény a szükséges vizsgálat megtétele miatt azonnal értesítette.

— Szekeső Tamás pozsonyi lyezenmi tanár f. hó 28. meghalálozott. Béke hamvaira!

— Vambéry Armin ismert tudósunk e napokban váltott jegyet Arányi Kornélia kisasszony, a jeles egyetemi tanár Arányi Lajos, leányával. Ki annyit fáradozott a hazai tudomány érdekében, megérdemli a családi élet boldogságát.

— A postahivatalnokoknak sajátáságos fogalmuk lehet a pénzes levelek gyors expedálásáról, mert Debreczenből egy pénzes levél nyolc egész napig jött, míg az illető kezeihez eljutott.

— A bécsi hitelintézet titkára Beyfuss 150,000 frt adósságot hagyva hátra, megszökött. Az intézet maga állítólóg nem károsult.

— A pesti orvostan hallgatók is megfogják küldöttségileg hívíti öfelségét a vígadó termében február 6-án tartandó táncvizgalmakra.

— A budai drabantok fizetésük javításáért folyamodtak a városi hatóságokhoz, minthogy a 16 frtnyi havi fizetésből megélőnlök lehetlen. Hosszabb vita után abban lön megállapodás, hogy a 16 frtról e fizetés 19-re emeltessék.

— A Bécs és Pest közti postaközlekedés kezelés személyzete február 1-től a magyar miniszterium alá rendeltetvén, a szükséges kiegészítések is megtétettek már s a külső befolyás itt is végkép meg leend szűntetve.

— Dupanloup az orleansi püspöktől közelebb jelen új mű meg: „La femme chretienne et francsais” cím alatt, mi is ismertetni fogjuk e munkát.

— Szulik József költeményeire előfizetést hirdet 1 frtjával, mely összeg hozzá Bezdánba küldendő.

— Az aradi izraelita hitközség az egyenjogúsítás alkalmából 300 frtot adott a szegények javára; a makói pedig 500 frttal járult a honvédelaphoz.

— Somsich Pál, mint a magyar delegáció elnökéül, a bécsi „egyetemi magyar klub” küldöttségileg tiszteleg. Somsich a küldöttséget igen barátságosan fogadta.

— A magyar földhitelintézet a nála eddig pénzintári jegyek mellett betett pénzek kamatlábat f. é. február 15-től kezdve 3% ra szállította le.

— Schultze Delitsch a híres népmesze, a munkás egylethez alapítója, hir szerint Pestre jött.

— Az országos postaigazgatóshoz akarunk azon figyelemztetéssel fordulni, hogy a reclamatiók naponta többen és többen jönnek hozzánk; kérjük tehát az igazgatóshoz hivatalnokait a lelkiismeretes kezelésre tanítani.

— Az ugynevezett bolondból választmány megalakult és mai naptól kezdve hivatalos helyiségén, a redoute irodában érintkezhetni vele.

— A népkönyha felállítása tárgyában kiküldött városi bizottság befejezte tárgyalásait és terjedelmes munkalátat közelebb fogja a közgyűlés elé terjeszteni.

VEGYES HIREK.

— **Vas Gereben.** A magyar írók sora ismét megritkult.

Vas Gereben megszűnt élni! Ez izben a vesztéseg sokkal nagyobb, mint sem azt első pillanatra gondolnók; mert Vas Gereben azon kevés írók egyike volt, kiknek művei a gyűnyhóban s palotában egyiránt kedves olvasmányul szolgálnak.

Vas Gereben, család néven Radákovics József, született Fügeden, Tolna vármegyében az 1823 ik évi april hó 9-én. Atyja gazdatiszt volt, ki reményteljes gyermekének kiképeztetésében semmi fáradságot sem kimélt. Józsefnek tanulmányait Veszprémben, Székes-Fehérvárott, Pécsen s Győrött végezte; elvégzvéen Pécsen a bölcsészeti tanfolyamot, gazdászatra szánta magát; de csakhamar megváltoztatott szándékát Győrre ment, a hol a jogot hallgatta, míg 1846-ban ügyvédi oklevelet nyert.

Radákovics korai ifjúságától fogva nagy vonzalommal viselkedett az irodalom iránt; Győrött ezen hajlama még erősbült, a hol kebel barátjával Atádával önképzőegyletet alakított. Ezen időtájt az „Eletképek” s a „Pesti Divatlap” voltak a legolvasottabb folyóiratok. Radákovics ezekben küldött apróbb dolgozatokat. 1847-ben pedig közrebocsájtotta a „Torma gyökereket,” a melyek megjelenésével a „Vas Gereben” név az irodalomban helyet nyert.

Mint szerkesztő a „Néparát”-tal kísérlette meg erejét 1843-ban. E lapja által roppant hasznótón a népek, mert a nép szaván szólván, sok irányban nyújtott felvilágosítást.

A forradalom után bekövetkezett korszakban (mai nap talán nem veszi senki rosz néven, ha kimondjuk) a német korban, Vas Gereben a nemzeti szellem föntartása s élesztése körül, hasonlíthatlan érdemmel dicsekedhetik. Egymást gyorsan követő művei, mint a „Parlagi képek,” „Régi jó idők,” „Régi képek,” „Egy alispán,” „Nagy idők, nagy emberek” stb. a magyar érzelmet, magyar szokást, az ősök dicsőségét utánzásra méltó példákban nyújtották az olvasó közönségnek, a mely a műveket szorgalmasan olvasta s büszkén kiálthatta: „All Buda, él magyar még!”

A összehasonlítás sokkal alkalmasabb eszköz az írói becs megítélésére, hogysem azt Vas Gereben jellemzésénél elmellőzhetnők, Vas Gereben irodalmi munkássága leginkább azon korba esik, midőn Esther szerzője legtermékenyebb volt. Jósika ekkori művei az olvasó közönség által elnyeltek, de nem voltak képesek a magyar embert a lelkesültéseg azon fokára emelni, a melyre Vas Gereben műveinek olvasása után emelkedett; mert Jósika az idő tájt tárgyainak megválasztásában s jellemrajzaiban sokkal inkább el európaosodott, hogy sem műveivel gyújthatott volna; Vas Gereben ellenkezőleg épen a közelmúlt, dicső példákban gazdag időből merítette tárgyait s ha a jellemfestésben az igazságtól kissé eltért, tette ezt a magyar érzellem élesztésére, mire nálánál képebbé író nem ismerünk, mert a magyar nép gondolkozás módját ugy ismerte, hogy mindig tudta a módot, melyel langra gyújthatott.

Elhez járul a magyar nyelv mesteri kezelése, mely a szónak teljes értelmében népszerűnek mondható, azaz a magyar nép szellemének legjobban felel meg; nemes, sőt elegans, ha megint szükséges egyenes s pongyolább, de soha sem parasztos.

Halálát, mely folyó évi január 27-kén Bécsben történt, az egész nemzet gyászolja.

Nyugodjék békében!

— Corvin Mátyas és Beatrix arczképei. Nemrég egy kis tudósítással a brüsseli missaléről, azon óhajtas nyilvánult, bár birhatnók Mátyas király és Beatrix arczképeit; és az is tervezett, miszerint Brüsszelben lakó hazánkfiak Ludwig ur közreműködésével a képeket a legbiztosabb módra, és ha csakugyan

léteznének, azoknak másolata is. A brüsseli missalében a dicső arczképek csakugyan léteznek, sőt azoknak remek másait bírja a m. nemzeti muzeum könyvtári osztálya azóta, hogy özv. Bathányi Lajos az említett fényes lapot, több száz forintnyi költséggel, egyenesen ezen hazai intézet számára készítette, és néhány év előtt át is adta Egyébíránt Mátyas és kedvesei arczképei nemcsak a brüsseli codexben fordulnak elő; meg vannak azok a sokkal közelebb található bécsi cs. udv. könyvtárban őrzött Philostratus: Lemna Sophistarumféle Boethiustól származó fordításában is, hol az ajánlást tartalmazó gyönyörű lapon, mely a brüssellel méltán vetélkedik, jobbra a lap közepén egy medaillonban Mátyas arczképe, ezen felírással: MATHIAS. REX. VNG. BOE. etc ET DVX. AVS. látható. Az első lapon pedig a keret alsó sarkaiban, jobbra Corvin János, balra Beatrix királyné egy-egy hatszögű foglalványban vannak. Hogy ezen arczképek valóban a nevezett fejedelmekéi, bizonyítják az ajánlásnak reájuk vonatkozó szavai. Ezen codexon is remekelt Attanantes, vagy Actanantes de Attanantibus (nem pedig Actavantes de Actavantibus, mint némely lap hozza ezen, korának legdicsőbb, festő nevé), de sok egyéb más codexeken is, melyek gyönyörű képeiket ezen mesternek köszönhetik, előfordulnak, és pedig gyakran, Mátyas és családja arczképei.

Igy Mátyasé a velencei, modenai, londoni, wolfenbütteli és párisi codexeken. Mátyas és Corvin Jánosé a velencei, wolfenbütteli, modenai-akon; Beatrixé a wolfenbütteli egyszer ezen körírással: Beatrix Regina, mászor körírat nélkül. Így tehát nem szűlköthetnők ezen, Magyarország büszkeségét ö csaldánk arczképeiben. Mátyasét az Akademia Archeologiai bizottmánya II. kötetének atlasában már több ki is adta, és még bir néhány kiadattal is; de hogy valami elismert honi művésztől, mind a háromnak valódi arczképét a m. nemzeti muzeum képesárnyokában is birhassuk, ez mindenesetre csak méltányos kívánság lenne: sőt ha egyéb jól sikerült másolatokkal termeinket is díszíthetnők, az mindenesetre a nemzeti hődotlanak legelőkelőbb kifejezése lenne; mert oly előképpel birhatnók ezen egyedül fejdelmünkben, melyre nemcsak a magyar, de a külvél minden tudósa is csak bámulattal és benső tisztelettel tekinthetne!

— Kolozsvárt a választás után következő kiáltvány hordattott szét: Polgártársak! A követválasztás a legszébb rendben lefolyt; az eredmény bebizonyította, hogy városunkban létezik erős független baloldal. Ne engedjük ez eredményt a vasárnap déli és éjjeli fájdalmas nyugtalan jelenetekhez hasonlókkal bemoszkoltatni. Tudjuk, hogy ezekben a baloldaltól tartozó komoly választó polgár nem vett részt. Az ilyen zavargások csak is árthatnak pártunk becsületének. Midőn minden ilyen mozgalmat a leghatározottabban kárhoztatunk, mint ezt nem csak mindég nyílt gyűléseinkben, de a vasárnap déli zavargás helyén is egyenesen kimondottuk, kötelességünknek tartjuk most is figyelmeztetni párhívveinket, hogy minden igaz baloldali embernek első kötelessége, az ilyen éretlen fellépéseket csoportosulásokot, éjjeli zavargás és kártételeket megakadályozni. Az igaz szabadelvűség türelmes az ellenkező nézet irányában is. A törvény gondoskodott a választás körüli panaszok orvoslása módjáról. Éljen a rend és esend, mely nélkül a szabadság lehetlen! Kolozsvár, jan. 27-kén 1898. Tisza László, K. Papp Miklós, Sági László.

— Wächter Frigyes három képviselőtársával a szász egyetemi gyűlésre beadta különvéleményét a szász egyetem által felelős kormányokhoz intézni határozott bizalma felírat ügyében, melyet ők „ily szerkezetben” szükségesnek tartanak, miután a szász egyetem összehívása erre nem elég ok, a lényegyet pedig, mint mondani kellett volna, elhalgatta a gyűlés, hogy t. i. jelen szász egyetem ment azon bizalmatlanságtól az 1848 ki törvények ellen, mely elődeit jellemezte, hogy az unie és az 1848-ki törvények jogérvényességét elismerni s tartalék nélkül kimondja, hogy ezen alapra állott; csak is így lehet a felírat azzá, a mi lenni akar: a magyar felelős miniszterium iránti bizalom loyalis kifejezése. E szében szerkesztett iratot Wächter Frigyes, Brennenberg Ferencz, Schreiber Ferencz és dr. Lindner Gusztáv irták alá; a két első Brassó városának követei.

KÜLFÖLD.

Franciaország. A tegnapi számunkban említett „La Reblublique” című titkos folyóiratot kívül Párisban legközelebb más forradalmi röpíratokat is szétosztogattak, melyekről még most nem lehet tudni, vajjon fogadott emberek művei voltak-e, vagy pedig komolyan veendőek. A kormány mindenesetre ugy tesz, mintha az utóbbi vélemény volna. F. hó 25-én Párisban nagyszertű elővizgátat uralkodott, az egész helyőrség a kaszárnyákban volt összpontosítva s az állomások meg voltak kettőztetve.

Berlinben azon hir kerengett, hogy e napon Párisban zavarok ütöttek ki. A „La Reblublique” első száma egy titkos végrehajtó bizottság közönyének, mely bizottság azon szándékkal képződött, hogy a császárságot megdöntse. Ezen iratban kijelentetik ama titkos kormány megalakulása s a francia köztársaságiak felszólítanak, hogy határozzák el végre magukat a legelsőbb eszközökhöz folyamodni, hogy megmenekedjenek azon eszfos rabiga alól, mely 16 év óta Franciaországra nehezül.

Mit értenek ezen legszűlő eszközök alatt, azt nyíltan kimondja a röplap, így szólván: Minden köztársasági vegyet példát Brutuson és bárhol találja is a zsarnokot, rohanja meg s azonnal álljon ellent, mihelyt a rendőri közegek törvénytelen módon közelítenek hozzá.

A röplap a titkos kormány programját is közli. E igen hasonlít azokhoz, melyek már az előtt megjelentek Franciaországban mottója: „szabadság, egyenlőség, testvériség.” Hogy hivatalos körökben ezen iratnak, mely azonnal Compiègnebe

küldetett a császárhoz, rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak vagy látszanak tulajdonítani, az már azon gyanus körülményből kiténik, hogy a röpirat létezését és vezetését tartalmát legelőször kormánylap fedezte föl.

Algeriában az éhség folyvást pusztít. A francia törvényhozó test, mint már egyik múlt számunkban írtuk, 400.000 frankot szavazott meg az arabok fölszámolására. Az tán némiképp meg fogja enyhíteni sorsukat, sed quid hoc ad tantum sitim? Hiszen százezer ember már a szó szoros értelmében éhen halt s a kamara által megszavazott összeg mindössze is ezek mindegyikének csak 4 frankot szolgáltathatott volna, azaz életüket csak négy vagy öt nappal lett volna képes meghosszabbítani.

A kormány nem igen szívesen látja, ha a gyarmat hírlapjai ily kellemetlen dolgokról írnak, mindazáltal folyvást kénytelenek a legszörnyűbb eseményeket följegyezni. Egyike ezen lapoknak így ír: „Az utakon és mezőkön tenger az arabok száma, kik juhnyájuk módjára legelésznek a fűvön. Olyanokat is látni, kik a moslékot és tisztátalanságot falják, melyet a házakból kiöntenek, s kik az elásót dögöt kikaparják a föld alól, hogy vele táplálkozzanak. Gnelma felé a constantinai tartományban tizenegyet holtestet találtak nemrég egy rakáson.” És a kormánylapok még mindig lehetetlenül elítélik a dolgot. Még mindig azt iparkodnak elhitetni a közönséggel, hogy a baj korántsem oly nagy, mint a minének mondják.

Olaszország. A nápolyiak igen elégtelnek, valamint az annectáltak legnagyobb része az. Nem sok kell még a forradalom kitöréséhez. Míg azonban a nápolyiak egyedül lesznek elégtelnek, addig harapni fogják zablájukat, de kenyértörésre nem kerül a dolog. Mihelyt az északi Olaszország fölkel, ott lesznek a nápolyiak is. A járatlanság, a gyakorlatlanság teljes hiánya, az önzés: e három rákénne ragódik az olasz egészén, és Me-nabrea nem lesz azon ember, ki e bajt orvosolni képes legyen. Mindenki azt mondja, hogy így nem folytathatni a dolgot sokáig. Az olasz kormány hivatalos közlönyei azonban minden lehetőt elkövetnek a helyzet szűkítésére. Egyikük legutóbbi számában például ezeket írja: „Azt hisszük, oly helyzetben vagyunk, miszerint kinyilatkoztathatjuk, hogy a diplomatikus viszonyok Francia és Olaszország közt az utóbbi idők alatt nem csak hogy nem feszültek meg, mint azt bizonyos klerikális közlönyök híresztelték, de sőt javultak. Bekövetkezett azon időpont, melyben saját tapasztalati nyomán meggyőződhetik a diplomácia azon állapota felől, melyeket a világi uralom idézett elő Rómában. Innen magyarázható meg az is, hogy miért küldettek az utóbbi időben egyenahány ki-

válóbb politikai személyiségek Rómába. Ugy lát-szik, a világi uralom kérdésének megoldása oly közel áll, miszerint, ha jól vagyunk értesülve, még az amerikai kormány is küldött informatív végett ügynököt e városba.”

Poroszország. A porosz kormány közlönye ezeket írja: Poroszország keleti kerületének kath. felirattára a király azt válaszolta: „En csak örvendeni tudok azon, hogy trónbeszédemben kimondott és a pápához viszonyomat illető nézeteim fölött a meglegedés kifejezését hallhatom. Elvem, mindkét keresztény vallásfelekezeti paritását gondosan fűntartani, mire néve a pápa több ízben kinyilatkoztatta nekem elismerését. Így annál inkább voltam ama helyzetben, nézeteimet a trónról is hirdetheti. Ezenlét is azon leszek, hogy Poroszország politikája által adandó alkalmakkor kath. slatvalóimnak a pápa méltósága és függetlenségének fűntartására vonatkozó érdekeit megóvjam.” Tebát nincs igazuk az olasz lapoknak, melyek azt állították, hogy a porosz király a pápa méltóságát és függetlenségét el nem ismeri. Hja ki mit szeret, arra néz, s a mit az ember szeretne, hogy úgy lenne, arról könnyen elhiszi, hogy úgy van.

A keleti Poroszországban uralkodó inség, melyről már több ízben emlékeztünk, a legnagyobb fokra látott. Három roz aratás, a lengyelek menekülése ellen emelt orosz határzár, a földmívelés meglankasztása az 1866 ki nyár alatt, midőn a dícső „landwehr” idejét a esatamezőn töltötte, a helyett, hogy földjét művelte volna, végre az idei iszonyu kemény tél; ezek okozták keleti Poroszország sanyaru helyzetét, azon tartományt, mely 1813 ban Poroszországot megszabadította, mely 20.000 embert állított I Napoleon ellen, magát e miatt nagy adósságokba verte és most jutalmul éhen vesz.

A kormány közgei még csak nem is gyantották a baj keletkezését, de már hogy is vehették volna észre, mikor a kerületi hatóságoknak semmi gondjuk a kormányzattal anyagi jólétével, hanem kizárólag csak azoknak politikai hitvallását nyomozzák. Csak a berlini hadügyminiszterium tudta meg a dolgot, midőn a list és más élelmiszereknek az ára tetemesen emelkedett. Természetes, hogy aztán nem a szűkölködők számára kért segítyt, hanem magának követelt 3 millió tallert.

Az ellenzéki sajtó kongatja a vészharangot, úgy 1848 óta még nem írtak, oly merészen, oly kegyetlenül rendszert még nem páholtak el. Az éjszaki és déli lakosoknak magánjótékonyága csodákat művel. Adozásokat hoznak, nagy adozásokat ily nehéz időkben, midőn a hadi budget ki-szítja velejüket. A kormány még egy fillért sem adozott, pedig az államkincstárban 24 millió tallert

hever és a hivatalos sajtó el sem pirul, midőn azt mondja, hogy az inség csak a demokratikus igaz-tök képzeletében létezik.

Lengyelország és Lithániában az oroszok tevékenységüket katonai tekintetben megkettőztetik. Hja nemsokára itt lesz már a tavasz, akkor meg lát készen akarnak állni. Oroszországnak ezen hadikészületein semmi bámulandó, ha tekintetbe vesszük, hogy az orosz kormány sajtó leg-újabb időben ismételve kinyilatkoztatta, miszerint a sz. pétervári kabinet nem hisz addig az európai béke hosszú életében, míg a keleti kérdés minden-kül kielégítő megoldást nem talált. A lengyel határon szállásoló orosz tisztek bizonyossággal állítják, hogy a Dünaburgban és más városokban állomá-szó csapatok, melyeknek száma 80—100.000 em berre tehető, a hadügyi miniszteriumtól parancsot vettek, melynek folytán a tavasz beálltával Lith-vániába fognak vonulni. Akkor természetesen a Lengyelországban álló hadsereg is megerősítést nyerne a lithván hadiesterék által, miáltal amaz nem 200.000-re, mint nem rég írtuk, hanem legalább is 350.000 emberre emelkednék. A keleti kormány-kerületben újlag jelentékeny zabszállítások van- nak kiirva az orosz lovasság és tüzérség részére, és a szállítók azon kötelezettséget vállalják, hogy zabszállításukat folyó évi február 15-éig szolgál-tatják be.

Törökország. Konstantinápolyból érkezett tudósítások szerint a montenegrói kikötő kérdése már annyira mennyire megoldása felé közeledett, mikor a montenegrói delegatusok új követelések- kel álltak elő és Czernagora északnyugati részé- nek átadását követelték, egész a Maratsa patakig és Zabljak helyiségig. A francia követ már ki is nyilatkoztatta volna, hogy a montenegrói követé- lekeket csak az esetben fogja támogatni, ha Cetin- jében megígérik, hogy a seregeket Törökország el- lenében nem fogják szaporítani. Az osztrák inter- nuntius, mint mondják a párisi egyezmények létre- hozói elé akarta utasítani e vitás kérdést, az angol követ pedig egyszerűen elutasította magától e kö- vetelést. Hivatalos párisi közlönyök azt hiszik, hogy a porta engedni fog Montenegró óhajainak, a legújabb sürgönyök azonban egy Omer basa főve- zérsege alá helyezett figyelőhadtest föllállításának híret hozták meg a szerb, bosnyák, montenegrói ha- tárokon.

Az északamerikai köztársaságból ér- kező hírek nem a legörvendetesebbek. Egy new- yorki lap szerint délen három millió ember küzd az éhhalállal, éjszkon 30.000 munkás kereset nél- küll áll. Az ismert német utazó és regényíró, Ger- stücker, ki most megint a déli államokat járja be,

valóban szívzaggató rajzát adja azon állapotok- nak, melyeket ott talál. Egy nem rég gazdag és virágzó országban most pusztulás és a legnagyobb elszegényedés uralkodik. Az éjszakai a délieket a háboruban tönkretették, a déli államok talán soha, vagy csak igen lassan fogják előbbi ere- jüket visszanyerni.

Jellemző az Egyesült Államok elnöke, John- sonnak kibocsátványában előforduló azon hely is, melyben ő a köztársaságban mindinkább elhara- podzó corruptiót érti. „Az egész világ előtt isme- retes”, úgy mond, „hogy a kincstári hivatal ellen roppant terjedelmű csalások követtek el és hogy némelyek a fűcs rovására gazdag vagyona- rra tettek szert.

A corruptió ezen neme terjedőben van és ha meg nem szüntetjük, még teljes bukást, és nagy szegényt hozhat rák. Állambitelezőknek egyor- mán érdekeben áll a pénzügy becsületes kezelése, és egyikük sem fogja ezen telhetetlen és roppant zsákmányolásokat sokáig tűrhetni. Ezen állap- tnak, mely egyáltalán nem válik becsületesülre, több oka van. Némely adómenek ellenállhatlanul a fizetés elkerülésére csábitanak. A nagy összegek, melyeket a hivatalnokok a család előmozdításáért kapnak, oly mértékben csábitók, hogy sok ember- nek erénye nem tud ellenállni. Az alkotmányos kötelmek semmibevétele, melyet az ország legfőbb és legbefolyásosabb férfiai mutatnak, az alsó hiva- talnokok erkölcsi kötelesség érzetét kétségkívül nagyon gyengítette.”

ESTI POSTA.

Zágráb, jan. 30. A mai országgyűlésen a Pestre küldendő regnicularis bizottmány választott meg. Tagjai: Bedekovic, Vakanovic, Pejacevic László, Zivkovic, Zuvic, Vukovic, Batadierini, Berlic. Póttagok Krajevic és Herdenbach. A kö- vetkező gyűlés napja bizonytalan.

Hire jár, hogy a francia császár a csá- szárnéval együtt május végén, vagy június elején Ausztriát meglátogatandják. Bécs és Pest voltának azon városok, a melyek ezen megtiszteltetésben részesülnek: honnan a császári pár Salzburgba és Ischlbe menne.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:
ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktörzse			Magyar értékpapírok árkelete.			Bécsi börze			Részvények.			Elsőbbségi kötvények.		
január 30. án.						január 28. én.								
Gabna-árak.						Államadósság.								
Buza búsági	83-84	5.90-6.-	Pesti keresked. bank	689.-	690.-	5% osztr. értékű	53.80	54.20	Nemzeti bank	672.-	673.-	1862. Erzsébet vasut	86.75	86.75
" tiszai	86-87	6.75-6.85	Budai keresk. és iparb.	200	203.-	" adómentes	57.30	57.50	Hitelintézet	186.40	186.60	1867. államvasut	117.50	118.-
" pesti	83-84	5.90-6.-	Pesti iparbank	223.-	226.-	" neuzeti kölcsön	65.90	66.15	Magyar hitelbank	77.18	78.-	Déli vasut	99.-	99.50
Készlet	86-87	6.75-6.85	Pesti takarékpénztár	1400.-		" metalliques	56.90	57.10	Alsó-osztr. esc. társulat	632.-	635.-	Északi vasut	91.-	91.50
Buza	83-84	5.90-6.-	Budai	435.-	44.-	1860 ki sorsjegye	92.50	92.75	Anglo-osztr. bank	109.-	109.50	Cseh nyugoti vasut	88.25	88.75
Árpa serfőzésre	68-70	2.85-3.10	Pesti hengermalom	1575.-	1590.-	Magyar földteherm. kötvény	70.-	70.50	Ausztriai földhitelezet	163.70	165.50	Tiszai vasut		
etetésre	68-70	2.60-2.80	Pannónia gőzmalom	1970.-	1980.-	Bánati	69.75	70.25	Északi vasut	1715	1720	Gal. Károly Lajos vasut	91.50	95.-
Zab	45-47	1.78-1.80	Isó budapesti gőzmalom	815	820	Horvát	69.50	70.50	Államvasut	245.20	245.40	Magyar északi vasut		
Kukoricza búsági			Budai királymalom	570	575	Erdélyi	67.-	65.50	Déli vasut	165.20	165.50	Lemberg-északi vasut		
Bab új		2.75-2.90	Szegedi kivít. gőzmalom	706	710				Erzsébet vasut	139.75	140.20	Lemberg-csernov. vasut	80.50	80.75
Köles		3.10-3.20	L. úpesti szeszhenítő	600	600				Gal. Karoly Lajos vasut	199.25	199.75	Erdélyi vasut	81.50	82.-
Repeze		5.87-1/2.-	Pestbudai butorkézmű	208	210				Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	94.-	95.-	Pesti lánchíd		
		5.75.-	Magyar biztosító-társulat	660	665									
			Pannónia viszonzbizt.-társ.	250	256									
			Pesti biztosító-intézet	230	240									
			Magyar északi vasut	79	80									
			Pesti közúti vas. álya	440	442									
			Kereskedelmi épület	390	400									
			Lánchíd	383	386									
			Alagút	75	77									
			Magyar földh. záloglevél	91-1/2	92									
			Pesti keresk. b. zálogl.	96-1/2	97									

H I R D E T É S E K.

Harang fa-koronával.

Fakorona régiebb szerkezeti

WALSER FERENCZ

harangöntő Pesten,
nagy-kereszt-utca 5. sz.

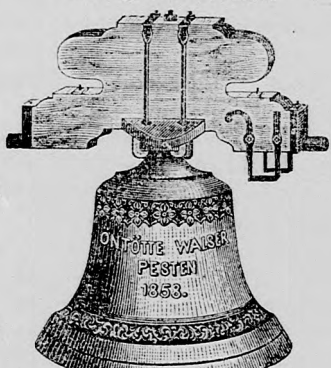
ajánlja magát t. cz. közönségnek és a tisztelt községeknek tiszta hangu

harangok

vas sisak és fa-koronával mindennemű nagyságban, valamint mindenfélé

tűzi fesskendezők és szivattyúk a legújabb és legjobb szerkezet szerinti elkészítésére.

Harang vas-sisakkal.

Szabadalmazott öntött vas-sisak legújabb szerkezeti

TEMESVÁRY GUSZTÁV,

kir. szabadalmazott lábbeli raktára

PESTEN

három-korona-utca 7-lik szám. a Hípótvárosi templomtér közelében, b'orkodik a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy a dűsan berendezett raktár mindenfélé uri, hölgy- és gyermek-lábbelket, minden kigondolható szövet- és bárni műekből, a következő mérekektől ár. kon. a lehető legolcsóbbra szám.tva, határozta meg, u. m.

Hölgyeknek:

1 pár kométezipő szövet, lársony, bőr vagy eberlastingól 80 ktiól 1 ft 50 krig a legfinomabb cipők eberlasting, bársony vagy bárbl 1 ft 80 kr, sarkkal 2 ft. sark és gumibetettel 2 ft. 40 kr. Hoka-czipők eberlasting, lársony vagy bárbl lacszeg-lylyel díszítve és kivarva 2.80-4 ft.ig, a legfinomabbak.

Urak számára:

1 pár kométezipő 90 kr. Beeresztett cipők 1.50 kr. Pá-isi háli cipők 3 ft. Zergebő cipők 3.50 kr. Bőrcipők 3.60 kr. 6-szi talpakkal 3.80 kr. dupla talppal 4.20 kr. párisi salon lakk bálcipők 4.50 kr. Lucc salonecipők 4.60 kr. Orosz-lakk bagaria cipők dupla talppal 5 ft. Bőreszizmák 7 ft. dupla talppal 8 ft. Zergebőreszizmák 7.50 kr. Lakk salonezizmák 13 ft. Orosz-lakk bagaricsizmák 13 ft.

Csizmák papok számára 1 ft-tal drágábbak.

Videki megbízások, a pénz beküldése vagy utánvét mellett, a leg-pontosabban és gyorsan teljesítetnek.

Ezen, az én módszerem szerint megújított és a magas kormány által szabadalmazott, öntött vas-sisakkal felszerelt harangok, azon előnyvel bírnak, hogy a legtovábbi időkig tartósak és meg nem repednek, továbbá hogy a harangozás igen kevés erőt vesz igénybe és a torony biztonságát nem veszélyezteti, mi mellett még a harangszék minden rengésétől mentve van. Kívánatra régi harangok is mindenkor új találmányom szerint a legolcsóbban átváltoztatnak és az új felszerelést átítatnak.

Első egész évre 20 gye
Belgatási 5 kr. b'lyvedij m
A. n. 4-hasábó

„FÜGÖ

Február—m
Február—a
Február—j

Jogkö

Erdélyb ügyek más közileg.

De a ma lunk és Erd ma is az un lása tehát a apostoli jog Ezen, a az, mi a d egyik fő tár Minderr iratban E nagy jogukat II. ván király délyben, me nak minden minden idő regni tui pra successorum ordinare.

Ennélfog bizonyos ki az ország p neveztek, az delkeztek é Ezen jog hanem egy sultság.

Ezen fog találjuk az „A taná tették a pol ezentül a ka ban a szaba öt illető o

A gyors

A gyorsira Az áldá csőjében a gy jesztetett, de részült és ré terjesztéseért

A keres rius püspök szágha a tirc ki e hazában elhínt. Már gyűlések mer valami megh ugynevezett b'ól“ bővebb emlékező teh tetetett. E mi gencrona fel. Ó oly irás lyekkel minde után irt, sőt ál dását is jelel is, hogy a 18 volna egy svéc

Minthogy ugy, mint a k egyrítat igen jó gyorsírók n gyűlés kezdet nyi jutalmat t közelebbi orsz a követek ny

*) Mutatvány a gyorsírá című, sajtó al